

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 11—12

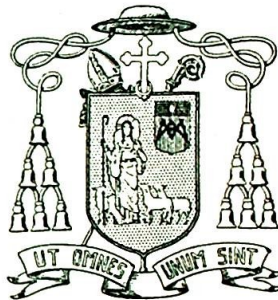
Oslo, 21. mars 1946

58. Årg.

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30 069. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Hyrdebrev for fasten 1946. — Utsyn. Jødene og Palestina. — Uten fotfeste. — Hjertesukk fra Kristiansand. Av et brev fra København. — Her hjemme.

Hyrdebrev for fasten 1946.

Jacob Mangers,
ved Guds miskunn og den Apostoliske Stols velvilje
Apostolisk Vikar for Oslo Vikariat
biskop av Selja,
til det Apostoliske Vikariats presteskap og troende
hilsen og velsignelse i Herren!

Høgtelskede i Herren.

Den etterkrigstid som vi gjennomlever nå står helt og fult og med rette i gjenreisnings og gjenoppbyggingens tegn. Og det er i sannhet ikke å undres over når vi tenker på de ødeleggelser som denne ubarmhjertige periode har voldt over alt i verden, på de mange ruiner som ligger der hvor det før sto store og stolte byggverker eller små koselige hjem. Kirker til Guds ære, læreanstalter til vitenskapenes fremme, akademier for kunst og kultur,

skoler for barnas og de unges utvikling og arnesteder for så megen hjemlig lykke ligger i grus, og mange og tunge løft skal og må tas for å bygge dem opp igjen.

Men for alle disse ytre beviser på krigens forferdende og nedbrytende makt må vi ikke glemme at det er ikke alene disse synlige ruiner som skal ryddes vekk så det kan reises nye bygninger. Nei, langt mer skjebnesvangert for menneskehetens sanne lykke er det moralske forfall som i en rystende grad har tatt overhånd i så å si hele

samfundet og som stiller oss alle overfor en oppgave av langt større dimensjoner og langt større vansker enn selv gjenoppbygningen av de verst bomberamte byer og de frykteligst krigsherjede land representerer. Her strekker nemlig ikke gjenreising og gjenoppbygging til på det gamle grunnlaget. Det vil i tilfelle bare bli som å pusse opp eller kalke et gammelt bygg med råttent fundament. Nei, her må fornying til, en kristelig fornying som går ned i sjelens dypeste grunn og rensker den ut for all den materialisme som har samlet seg der og sendt sine dunster opp så hele organismen er blitt infisert.

Virkingen av denne infisering er ikke uteblitt. Vi ser den i det offentlige liv og kjenner den i vårt private. Vel sant, vi har i krigstiden levet under et forferdelig trykk, og reaksjonen hos mange viser seg som tretthet og sløvhet og en holdningsløshet som grenser til karakterløshet og gjør menneskene til et lett bytte for alle sanselige tilbøyeligheter, for en stadig jakt på å tilfretsstille trangene til alle materielle goder, for en hektisk livsdyrking. Frukten av denne livsdyrking er en rystende livsforfalskning fordi den fører oss bort fra vårt sanne liv: det evige. Vi kan derfor ikke undres over at den tredje verdenskrig alt nå kaster sin truende skygge inn over vår fredsglede, og at tusener og atter tusener av mennesker i alle land er skuffet over utviklingen. Det er alle de som har forstått at den virkelige fred bare kan skapes på grunnlag av klare og faste retningslinjer for menneskenes moralske holdning, fordi de ennå har i levende erindring hva lovløshetens dyrkere kan prestere av misgjerninger. Og disse retningslinjer kan bare være Guds evige og uforanderlige lov, den kristne troslære og den kristne morallov.

Høgtelskede i Herren — som kristne er det vår første plikt å nå fram til denne erkjennelse, og dernest av hele vårt hjerte så langt vi evner, å gå inn for å bygge og trygge freden ved en åndelig fornying, en moralsk gjenreising av respekten for Guds bud som i de seinere år er blitt så katastrofalt vanvyrdet. Og vi er jo så lykkelige at vi i apostelen Paulus' ord til de første kristne: «Bli nye i sinn og ånd!» (Ef. 4, 23), har det direktiv som også passer for vår tid — ja, som er uundværlig for vårt moderne samfund. Derfor er det min inntrengende og faderlige appell til dere i denne hellige fastetid at dere må bli «fornyte i Kristus» (Ef. 1,10).

Apostelen Paulus taler om en «ny og levende veg» (Hebr. 10,20), som Kristus har åpnet for oss og som vi må gå. Skal denne fornying bli en handlekraftig realitet, da kreves det i første rekke at vi tar kampen opp mot den tretthet og sløvhet og den lunkenhet og halvhet som vi har vennet oss til og som gir seg utslag i kompromissets ånd overfor verden og det som utelukkende har sin rot i den. Vi må atter søke «først Guds rike og hans rettferd». (Mat. 6, 33). Og da Gud her på jorden kommer til oss i vår hellige Kirke må vi ta opp til revisjon vår tankegang, vår tale og våre handlinger og strebe etter å bli helstøpte katolikker i all vår ferd, så vi gjør ære på vår tro og ved vårt eksempel får andre til å ære den.

Det er ikke noen av oss som ikke trenger en slik revisjon, en slik fornying. Trenger dere den ikke, dere som en gang var ivrige og glødende og følte dere som levende grener på vintreet og lot kjærligheten til kirken, til dens tjenere, prestene, og til deres trosfeller strømme som en varm og inspirerende kraft gjennom dere, men som nå er blitt sløve og forsømmer kirkens nådegaver, over uforstandig kritikk mot dens prester og ved misundelse og baktalelse vanskeliggjør broderlig samarbeid innenfor menighetslivet? Trenger ikke dere fornying, dere som har latt dere smitte av en eller annen ideologi og satt dens lære i åpenbaringsens sted? Eller dere som har latt dere påvirke av vantroens atmosfære og verdensånden og kanskje helt har brutt med religionen og kirken? Trenger ikke dere fornying, katolske unge menn og kvinner, som med glødende idealisme og total hengivenhet skal kjempe for det godes seier, men som tidsånden har fått makt over og lagt seg som et kalt gufs på deres unge hjerter?

Jo, dere og mange, mange med dere trenger å begynne et nytt troens, håpets og kjærlighetens liv. Hør derfor på den manende bønn jeg nå i begynnelsen av denne fastetid retter til dere: bli nye i sinn og ånd, gå inn under fornyingens lys så dere igjen kan få den sanne klarhet over livets problemer og vende hjem fra villfaringens kronglete stier til den rette veien, Kristusveien.

Men også dere, høgtelskede i Herren, som alltid har vært tro mot veien, sannheten og livet, mot Kristus og hans Kirke, kan trenge fornyet styrke til å nå lengre fram på hellighetens vei. «Dere er jordens salt». (Mat. 5, 13). Aldri har vel verden trengt saltets rensende og bevarende kraft som nå, da råttenskapens bakterier har grepet så truende om seg. Jeg vil derfor legge dere alvorlig og inntrengende på sinne aldri å glemme de forpliktelser

som hviler på dere som katolske kristne, men holde dem i ære, for det vi mest av alt trenger er hellige mennesker, trofaste og overbevisste katolikker, som fulle av mot og glød lever sin tro og går inn for sin hellige kirke.

*

Men en fornying er ikke mulig, høgtelskede i Herren, uten at den hviler på en fornying av ærbødigheten for Guds bud, for hans hellige livslover. Og her må de kristne familier gå i spissen. Alle planer om en gjenreising og fornying av samfundet er fåfengt om det ikke kommer en fornying av ånden i de kristne hjemmene. Familien og staten er avhengig av hverandre som roten og treet. Derfor er det så skjebnessvangert at utallige familier visner bort fordi de utelukker barn eller begrenser deres tall. Dermed visner også samfundslivet. Det er ikke mindre skjebnessvangert når hjemmene infiseres av usunn fornøyelsestrang og dårlig omgang, og dens enkelte medlemmer søker uopphørlig atspredelse i stedet for å konsentrere seg om hjemmets liv, barnas oppdragelse og de unges åndelige utvikling i kristen ånd.

Det er ånden i hjemmene som er livskilden for alle dem som hører til der og gjennom dem for samfundet, og denne ånd må igjen bli den kristne ånd, Guds ånd. Alt for lenge har onde makter uhindret fått forgifte denne livskilde og kunnet angripe selve den kristne oppdragelses grunnprinsipper, særlig ved iherdige forsøk på å svekke foreldrenes autoritet. Respekten for det fjerde budet må derfor i første rekke fornyes så barna gjennom ærbødighet for foreldrenes autoritet kan lære ærbødighet for Gud og de lovlige myndigheters anvisninger og befalinger. Det er foreldrenes plikt å sende barna til katolske skoler, så sant det er mulig, sende dem regelmessig til religionsundervisningen og gudstjenesten, da legger de grunnvollen til sin egen familielykke, til barnas framtid. Den største skatt de kan gi barna med på livets veg er en helt igjennom katolsk oppdragelse som gir dem et fast hold i alle livets stillinger og omskiftninger.

*

Dermed banes også veien for en fornying av det offentlige og politiske liv. Og det trenges i sannhet, for den eneste reelle garanti for fred på jorden er og blir de kristne morallover, som lærer oss hjertets adel og storhet og

gjør sjelen til kilden til de edleste og høymodigste følelser og handlinger.

Men dessverre har statenes ledende menn i alt for mange år gitt lover uten å ta det minste hensyn til Guds åpenbaring og moralloven, bibelens ord og kirkens bud. De har ganske enkelt satt til side ethvert hensyn til Gud og styrt folkene som om Gud ikke var til, eller som om Gud ikke hadde gitt noen lover. Det finnes neppe et land der Guds bud — fra det første til det tiende — ikke er satt ut av kraft. Hva er det blitt av budet om Gudsdyrkingen, om søndagens helligholdelse, om barnas oppdragelse og lydighet overfor foreldrene, om menneskelivets, også det spirende livs ukrenkelighet, om ekteskapets hellighet og uoppløselighet, om uangripeligheten av andres eiendom og andre menneskers og nasjoners gode navn og rykte? De er alle blitt trått under føttene av statsmaktene som trodde å kunne drive politikk autonomt, uavhengig av Gud og hans lov, men ikke skjønnte at de dermed gravet en grav for sine egne folk. Denne skjebnessvangre tilsidesettelse av Guds evige og uforanderlige lover måtte naturnødvendig føre til forvirring og kaos — til alt det grufulle vi har opplevet de siste årene.

Selv om de antikristelige lover som oftest ikke direkte har villet øve vold mot de kristnes samvittighet, så har de likevel brakt villrede i menneskenes begrep om rett og urett. Mange kristne har mistet sansen for det som er Guds ukrenkelige lov, i det de mener at når staten gir lovene kan en alltid uten å synde og med god samvittighet følge dem. Men her må vi huske at det at staten tar avstand fra Guds lov, ikke gir oss noen som helst rett til å handle mot et eller flere av Guds bud. Menneskelige lover som strider mot Guds lov er ikke lover men maktmisbruk. Her gjelder apostelen Peters ord: «En må lyde Gud mer enn mennesker». (Ap. gj. 5, 29.)

Men fordi dette maktmisbruk finner sted i så mange land trenges det overalt fornying i det offentlige liv, og denne må komme fra oss kristne. For det skal vi huske at når religionen var virkelig det den burde være for oss, da ville vi være sterke nok til å kunne gjennomkristne det offentlige liv bare ved vårt eksempel. Dersom de kristne prinsipper var fast forankret i de kristnes hjerter, da ville det ikke være påkrevd å agitere for kristne lover, for da ville den offentlige lovgivning av seg selv bli en kristen lovgivning. Her har vi alle en stor oppgave og et stort ansvar: er vi ved vår helt igjennom kristelige ferd med på å skape lover som er

UTSYN

Jødene og Palestina

For noen tid siden hadde Oslo besøk av en representant for The Jewish Agency Immigration Department of Jerusalem. Hans navn var herr Chanan Berkowicz og hovedformålet for hans reise, som også omfattet Danmark og Sverige, var dels å informere pressen om de mange problemer som berører jødene og en eventuell jødisk stat i Palestina, dels å undersøke hvor megen interesse det fantes blant jødene i de nordiske land for disse spørsmål.

Under en pressemottakelse ga han aller først uttrykk for den blant Palestinajødene utbredte følelse av takknemlighet for den hjelp man i Norge ytet jøder i de vanskelige forhold under tyskernes og quislingenes terrorvelde i okkupasjonstiden. I dag har vi oversikt over de ulykker som rammet jødene under krigen. Vi regner med at 5 millioner jøder ble tilintetgjort i Europa. Mer enn 100 000 europeiske jøder er i dag hjemløse og uten eksistensmuligheter. I alt kan en regne med at over en million jøder i Europa nå står beredt til å dra til Palestina. Situasjonen er særlig prekær i Balkan-landene. Vår hovedoppgave i dag er å få gjennomført fri imigrasjon av jøder til Palestina og opprettelsen av en jødisk stat der, så verden en gang for alle kan få ende på de forferdelige lidelser jødene har vært utsatt for.

Blant de vansker en møter i dette arbeid, er opposisjonen fra en araberliga i Kairo som hevder at jødene representerer en fare for den arabiske verden. I denne forbindelse må en imidlertid være oppmerksom på at Palestina bare utgjør en prosent av de arabiske land, og at vi jøder har bare 6 prosent av Palestina i dag. Det er ikke noe ønske hos jødene om å fordrive araberne

fra Palestina. Vi ønsker bare å få overta områder som ikke er opptatt i dag.

Her melder det seg som et hovedspørsmål i hvor stor utstrekning Palestina kan gi plass for jødiske immigranter. Vi mener at Palestina har store unyttede muligheter. I dag er det om lag 600 000 jøder i landet, og ca. 950 000 arabere. Men det er ikke tvil om at landet kan gi god plass for 2,5 millioner.

I denne forbindelse henvises til planer utarbeidet av dr Walter Lawdermilk, en av sjefene for De forente staters jordkultiveringsinstitutt. Ifølge disse planer skal det settes i gang store overrislingsanlegg til fremme av jordbruket. Vannet som nå strømmer ned i Jordan og blandes med saltvannet i Det døde hav, skal demmes opp før det når så langt, og benyttes til kunstig vanning i stor stil. På den annen side skal Det døde havs synkende vannstand utnyttes til produksjon av elektrisk kraft. En regner med at Jordanvassdraget alene vil være tilstrekkelig til overrisling av 1,2 millioner mål jord. På grunn av den sterke varmen fordampes årlig ca. 500 millimeter ferskt vann fra Det døde hav. For å erstatte ferskvannsminkingen i Jordanvassdraget foreslås en kanal fra Middelhavet til opprettholdelse av Det døde havs vannstand og produksjon av elektrisk kraft. En regner med en fallhøyde på 360 meter og en vannmasse på omkring 300—450 kubikkmeter pr. sekund. Hvis alle tekniske hjelpemidler tas i bruk skulle planen kunne resultere i en milliard kilowatt-timer pr. år.

Sør for det nåværende offisielle Palestina, det vil si uten å være tatt med på Palestinakartet, ligger ørkenstrekninger som til sammen utgjør ca. 40 prosent av landet, og som geografisk hører til Palestina. I disse store områder var det for to tusen år siden mange jordbruksbygder. Ved hjelp av kunstig vanning vil disse strøk atter kunne gjøres til jordbruksområder. En har allerede tatt fatt på kultivering av disse områder. 14 jødiske bondebruk er foreløpig etablert her. Planen går ut på at de betydelige regnmengder som i nedbørstiden faller over disse ørkenstrøk og nå finner vei til Midd-

i overensstemmelse med Guds bud, eller er vi ved vår likegyldige holdning til Guds bud med på å tvinge fram antikristelige lover?

*

Høgtelskede i Herren, det må komme en ny ånd i våre hjem som i vårt private og offentlige liv! Og i vår hellige katolske tro har vi det beste grunnlaget for en fast holdning overfor livets viktigste problemer: ekteskap og familie, stat og folk, Gud og evighet. La oss gå den nye livgivende vei som Kristus har åpnet for oss. Dersom vi følger den vil vi aldri merke den tretthetens byrde som nå har lagt seg tungt over så mange og svekket deres holdning til livets sanne oppgave. Ene på denne veg er det stadig fornying å finne, bare den veg fører til holdbar gjenreising og gjenoppbygging av alle

verdier, materielle som spirituelle. I pakt med Guds lov kan vi trøstig gå fram trass i alle tidens vansker: «Han gir den trette kraft og den som ingen krefter har gir han styrke. Gutter blir trette og unge menn snubler. Men de som venter på Herren får ny kraft, løfter vingene som ørner. De løper og blir ikke trette, de går og blir ikke mødige.» (Jes. 40, 29—31).

Den hellige treenige Gud, Fader, Sønn og Helligånd, fyll dere alle med sin ånd og sin velsignelse!

Gitt i Oslo den 11. februar 1946.

† Jacob Mangers,
Apostolisk vikar,
biskop av Selja.

Dette hyrdebrev skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller den første søndag i fasten, både i ottemessen og i høgmessan.

havet, demmes opp i store reservoarer og nyttes til kunstig vanning i årets tørkeperiode. Det ligger veldig muligheter for jødisk bondebruk og venter i disse områdene.

Bortsett fra disse store jordbruksmuligheter har en de industrielle perspektiver. Store muligheter ligger foreløpig unyttet i Palestina på dette område. Det kan i denne forbindelse minnes om jødernes anlegg for industriell virksomhet, og at en står foran en omfattende utvidelse i Palestina av tekstilindustrien, den kjemiske industri og oljeindustrien.

Det døde hav begynner således å leve. Pottaskeforekomstene her har lenge vært kjent, og etter de siste beregninger som er foretatt, inneholder Dødehavet ikke mindre enn 20 000 millioner tonn magnesium, som er av så stor betydning for aluminiumsproduksjonen. I Dødehavets naboskap og lengre sørover finnes rike oljeforekomster. Og det er planer oppe om å utvikle en betydelig kjemisk industri blant preparater av de tallrike verdifulle plantevekster i landet.

I de store linjer går planleggingen foreløpig ut på å utvinne magnesium, å anlegge oljeraffinerier og tilsvarende anlegg for utnyttelse av biproduktene, å utvikle en jødisk handels- og fiskerflåte, samt å bygge ut landet for å gjøre det til MellomØstens turistisentrum.

Om de sosiale forhold er å si at arbeiderbevegelsen har sterk vind i seilene i Palestina. Kooperasjonen er meget utbredt, relativt mer enn i noe annet land. Således er 80 prosent av jordbruket kooperativt.

Om de temmelig delikate aktuelle politiske forhold uttalte herr Berkowicz at det er en misforståelse når man mener at det er rivninger mellom jøder og arabere i landet som volder vansker. Tvert imot har dette forhold i de senere år vært meget godt.

Immigrasjonen vil gå sin gang, legalt eller illegalt. Det er en sak av så vital betydning for oss jøder at vi er villige til å kjempe og dø for den, sa herr Berkowicz.

*

I forbindelse med dette kan det ha sin sørgelige interesse å kaste et blikk på hvor store ofre krigen har kostet jødene i de forskjellige land. Etter en i laveste laget oppsatt tabell ser tallene således ut hva tapene angår:

	1933	I dag
Tyskland	600 000	12 000
Østerrike	220 000	6 000
Frankrike	250 000	150 000
Belgia	70 000	5 000
Holland	140 000	21 000
Italia	50 000	25 000
Jugoslavia	80 000	1 000
Grekenland	105 000	15 000
Ungarn	850 000	200 000
Romania	900 000	40 000
Tsjekoslovakiet	500 000	50 000
Polen	3 000 000	40 000
Norge	1 500	400
Danmark	7 000	7 000
Balticum	200 000	10 000
Sovjet	2 000 000	1 000 000

For Sovjetts vedkommende gjelder tallet bare de av tyskerne okkuperte distrikter. Forøvrig ligger en av tragediens mest fortvilte kjennsgjæringer i det at nazistene målbevisst drepte jødiske barn og unge, altså den jødiske framtid. På to år ble det alene i konsentrasjonsleirene i Oswiecim og Birkenau drept 1 715 000 jøder i gassovnene, og det som særlig grep befrielseshærene var de meterhøye lange stabler med barnefottøy som fantes der.

Hjertesukk fra Kristiansand.

I St. Ansgars menighet i Kristiansand imøteså vi freden med blandede følelser. Ikke så at vi ikke lengtet etter at den fryktelige krigen skulle ta slutt. Å jo. Men de siste årene hang det som et Damoklessverd over menigheten, at så snart freden kom, ville vi miste vår avholdte sokneprest, pater D. J. Boers.

Og freden kom. Månedene gikk uten at noen forandring ble foretatt, og vi begynte så smått å håpe på at de ærverdige herrer hadde glemt «truslen». Inn under jul dro så pater Boers glad og intetanende på et 3—4 ukers besøk til sitt hjemland. Men det skulle bli mer enn et besøk. Da tiden gikk og vi intet hørte, begynte vi å ane uråd, og så en dag ut i nyåret kom budskapet, og for menigheten ble det en sorgens dag: Pater Boers kom ikke tilbake, ikke til Norge en gang. Hans vei skulle gå mot øst, og til hans nye virkefelt hadde hans overordnede utpekt Karachi i Britisk India, hvor fransiscanerne har en stasjon.

Pater Boers har hatt sitt virke som sokneprest i St. Ansgars menighet i de siste 5—6 årene, vanskelige år under krig og okkupasjon. I disse årene har han nedlagt et stort og uvurderlig arbeid både innen menigheten, og ikke minst for å skape sympati og forståelse for den katolske Kirke utad blant protestanter. Som den dyktige taler han var, samlet der seg store tilhørerskarer under hans prekestol, og han fikk se mange bevis på at hans arbeid bar frukter, særlig blant ungdommen vant han gehør og hadde den glede å oppta mange konvertitter i moderkirken. En lang rekke ungdommer søkte stadig til ham for å få råd og rettleiing. Ellers ble pater Boers meget nyttet som foredragsholder i forskjellige foreninger, likesom han vant innpass i mange protestantiske hjem.

Hva han betydde for selve menigheten innbefattes i grunnen i det ene ordet: pater — far. Han var en virkelig far for alle som en kunne gå til med alt og søke å få hjelp og rettleiing hos, og som en kjær far vil vi minnes ham i takksemi for alt han ga oss av sin rike personlighet, og ønske ham lykke og hell i sitt nye virke.

Sunniva.

Ved en inkurie var det under Førsteartikkelen i forrige nr. av «St Olav» bortfalt at den var tatt fra «St. Laurentius» Budstikke», Drammen.

Uten fotfeste.

Av Erik Gunnes.

Vi har bedt en av våre unge medarbeidere om å anmelde Øistein Parmanns bok: «Ungdommen har ordet» (Dreyer) og har mottatt følgende fra ham:

For et halvt års tid siden kom det ut en liten bok, en samling skisser. «Kanskje dette —» stod det på tittelbladet, og Øistein Parmann het forfatteren. Boken gir et grelt bilde av den moralske oppløsning hos en bestemt type ungdom (Oslo—Aker Vest), og skildrer denne ungdommens lede over det liv den fører. Såvidt jeg husker ble iallfall dens welt-schmerz-tendens gjennomgående slaktet av kritikken — det var mer enn én avis som uttalte seg om «innbilte undergangsfornevelser» og hygget seg med tanken på den storartede ungdom som krigen hadde vist oss at vi hadde. Det er noen som fremdeles hygger seg med slike tanker. Det stod således i et innlegg i en avis forleden:

«Tiden viste at vår ungdom ikke var degenerert. Tvert imot. Den norske ungdom viste i krigsårene at den både hadde sine høye idealer og vilje til å kjempe for dem.....»

Da krigen var slutt, fikk ungdommen massevis av lovord og ros fra alle hold for sin djerve og modige innsats. Men nå begynner mørkemennene så smått å stikke fram klørne og male fanden på veggen igjen.»

Hvem maler fanden på veggen nå? Det er Parmann som er ute igjen. Nå har han utgitt en ny bok, «Ungdommen har ordet», en rekke samtaler med unge mennesker. Den har vakt et voldsomt røre. Parmann selv gjør helt riktig oppmerksom på at man ikke må ta den for noen Gallup-undersøkelse eller statistisk analyse — og det er den uten tvil heller ikke. Men ikke desto mindre gir den en godt materiale til bedømmelse av ungdommens stilling i dag, — så når noen vil fornekte den fullstendig, kalle den et skandaleskrift og påstå at Parmann vesentlig har intervjuet tvilsomme objekter, er neppe det heller korrekt. Tvertimot, jeg synes jeg kjenner de fleste av dem ganske godt igjen som typiske.

Det som vesentlig har satt sinnene i opprør, er bokens avsløringer av seksualmoralen blant ungdommen. For som alltid når noen våger å gå ungdommens moral litt etter i sømmene, og kanskje antyde at den uten skade kunne ligge noen grader høyere, stiger ropet: «Vi er ikke slik!»

Og det er jo gledelig at ungdommen reagerer, som elevene ved en av byens skoler har gjort det. Soknets prest hadde fra prekestolen sitert en av bokens drøyeste uttalelser og, såvidt jeg forstår, anvendt den på soknets egen ungdom, hvorpå disse sendte ham en skarp protest, samtidig som de troppet opp i en avis og opprørt spurte: «Skulle en ha hørt på maken?»

Diskusjonen omkring «Ungdommen har ordet» har derfor vesentlig dreiet seg om det bilde den tegner av forfallet på seksualmoralens område. I virkeligheten viser boken oss meget mer. Sex-moralens sammenbrudd er bare et enkelt uttrykk for en meget mer omfattende kjensgjerning: At en stor del av vår ungdom i dag åndelig talt ikke har det den kan helle sitt hode til. Det er ganske betegnende at en av dem som har anmeldt boken i dagspressen — selv en ung mann — taler om at en del av ungdommen «søker sur-

rogater: Idrett og katolisisme og kommunisme.» Men han nevner ikke med et ord hva disse skal være surrogater for; det kan han ikke, for han vet det ikke selv.

Ikke all ungdom er seg nemlig bevisst at den i virkeligheten er åndelig bankerott. En stor del lar være å reflektere noe større over tilværelsen; de synes livet er deilig å leve, og synder med frisk appetitt. Men de andre er heller ikke få, de som er åndelig hjemløse og *vet det*, de som i lengden ikke kan slå seg til ro med at «det er samme fa'n bare tia går». Noen av dem går, jeg tror i fortvilelse, kommunismen i vold. Men de fleste lar være; de innser at kommunismen ikke er vesensforskjellig fra nazismen. Så står de der bare, uten å kunne slutte seg til noe, uten tro, uten håp, uten begeistring.

*

De gymnasiastene som i sin forargelse over sin sokneprests hårde tale også uttalte at den berøvet dem aktelsen for den kristne kirken, disse unge mennesker ble spurt om religionen er noe problem for de unge i dag. Og de svarte:

«Absolutt! Den er et av de største problemer vi har. De fleste av oss søker etter en kristen erkjennelse.»

Er det sant?

Videre sier de: «Men det hele forekommer oss uhyre dunkelt.»

Det er Parmanns bok også et tydelig bevis på. Og selv om det forekommer noen av dem uhyre enkelt, slik som den som løser spørsmålet med ordene: «Jesus var kommunist» — kan en trygt karakterisere deres begreper om religion i allminnelighet og kristendom i særdeleshet som usedvanlig tåkete og uklare.

Hva er grunnen?

Det er visst ikke tvilsomt at statskirken må bære sin store del av skylden — at den i sin stagnasjon ikke lenger evner å nå større deler av ungdommen. Som denne gymnasiast-ungdommen uttrykker det: «Prestene gir oss alt for lite opplysninger om vår religion.» Og en ung mann etterlyser i en artikkel i «Vårt Land» den kristne ungdommen og dens innsats for sine ikke-troende kamerater. Han erkjenner at den er noe i retning av lik null, og mener å finne grunnen i at de mangler kjennskap til sin egen tro; det er jo også nokså klart at folk som kommer som rene hedninger på et kristelig stevne, blir «omvendt» der og så straks er ferdige til å vitne om hvor herlig det er å være frelst — de har ikke dermed den fornødne utrustning til å klare en diskusjon om sin religion. De blir simpelthen slått ut i første runde.

Nå tror imidlertid vi unge katolikker ikke noe større på at det nytter for protestantene å skaffe seg bedre kjennskap til sin tro. Vi andres tvertimot på om ikke det å sette seg til å lære å kjenne til bunnns sin tro og sin moral for en protestant i dag er et like så hasardiøst foretagende som å gi seg ut i kvikksandleie. Og en kan ikke annet enn å bli bestyrket i en slik oppfatning ved å lese Parmanns bok hvor to unge protestantiske kristne han snakker med, røper en begrepsforvirring angående kristen tro og moral som er temmelig hårreisende. F. eks. svarer den kristne unge stu-

Av et brev fra København.

— — Vi nærmer oss nå den 21. mars — en av de sorteste minnedager i de danske katolikkens historie. Det er et år siden at ulykken med «Den franske Skole», Josefssøstrenes store velrenomerte institusjon i København skjedde, men dens etterdønninger gjør seg stadig gjeldende, og den sorg som den brakte i så mange katolske hjem vil prege disse i år framover.

Jeg skal gjerne rekapitulere begivenhetenes gang den dag om de ikke skulle være kjent i alle detaljer i norske katolske kretser — forholdene for et år siden var jo ikke slik at en kunne skrive fritt om alt som skjedde.

Det var den 21. mars 1945 omtrent kl. 12 at to sveiter engelske fly fløy inn over København, hvor de delte seg. En sveit hadde som mål å bombe «Shell-huset», gestapos hovedsete, samt en fløy av nabobygningen «Teknologisk institutt» som også var rekvirert av Gestapo. Med sin sedvanlige presisjon løste flyene denne oppgave så nøyaktig at hele «Shell-huset» og den omtalte fløy ble fullstendig ødelagt, mens institutets to andre fløyer på hver side av den rekvirerte sto urørt, bortsett fra en del knuste ruter!

Den andre sveiten gikk det ikke så godt med. Med førerflyet i spissen dro den ut over Fredriksberg med en stor fabrikk som mål. Nå er det slik at der hvor førerflyet kaster sin bombelast skal de andre fly også gjøre det. Da sveiten befant seg i nærheten av St. Josefssøstrenes store kompleks «Den franske Skole» i Fredriksbergs Allé, kom imidlertid førerflyet bort i en lysmast — hva som egentlig forårsaket ulykken er aldri blitt helt oppklart — og mistet derved en bombe. I den tro at det var her det skulle bombes utløste de andre fly hele sin bombelast, hvorved et fredelig villakvarter i ett nå var omspent av flammer og flere hundre mennesker omkom.

Men det ble ikke den eneste ulykke. Førerflyet hadde tatt så stor skade, at det umiddelbart etter falt ned på terrassen i den franske skole hvor det eksploderte. Momentant styrtet bygningen sammen og kom i brann. Og tross de største og heltemodigste anstrengelser kunne det ikke hindres at 86 barn, 9 St. Josefssøstre og 6 privatlærerinner mistet livet.

Det var forferdelige scener som utspilte seg etter hvert som foreldrene ble underrettet om ulykken og inn-

fant seg. Et par fedre til noen av barna omkom selv mens de tok del i redningsarbeidet som var usigelig vanskelig. En hadde således forbindelse med noen innesperrede barn og søstre i en tilfluktskjeller og fikk tilført dem gjennom en kanal melk og drops uten at det lyktes å få dem levende fram. En fant der en søster som hadde søkt å dekke et par av de minste barna med sitt legeme. Oppe fra et trappevindu så en etter eksplosjonen noen barneansikt og voksne titte fram — på det sted fant en 14 lik. Foreldrene til de savnede barn ble etter hvert samlet i et større lokale i nærheten, og ut på kvelden steg angsten og fortvilelsen hver gang brannsjefen viste seg og holdt stykker av barnekjoler opp om det var noen som gjenkjente dem — til den til sist kulminerte ut på morgensiden da han måtte meddele at nå var det ikke håp om å finne fler i live.

På tomten hvor skolen lå ble det siden reist et stort kors som hele vinteren har vært flombelyst og hvis fot stadig har vært dekket av friske blomster. Søstre vil ikke drive noen ny skole på denne tomt, hva ingen kan fortænke dem i, og har derfor solgt den til et byggekonsortium — til stor sorg for de av våre trosfeller som mistet sine barn på dette sted. Saken har også vært fremme i dagbladene her nede, og det har vært avholdt et stort foreldremøte, som har nedsatt en komite, hvis formål er å få stanset alle byggeplaner og få grunnen lagt ut til en minnepark for de drepte barna. Den skal bli et fredet sted, helliget erindringen om våre barn som på sin måte falt som små frihetskjemper. — — —

*

Vi tilføyer at torsdag 21. mars — på årssdagen for katastrofen — leses det kl. 8, 30 en høytidelig rekviemmesse i St. Josefskirken for ofrene. Etter messen innvies det kors som sto over taket på skolens østre fløy og som merkelig nok forble uskadd og nå er reist på de omkomne søstres graver på Katolsk Assistens Kirkegaard. Og lenger ut på dagen blir det en høytidelighet ved korset på skolens gamle grunn.

Hec hjemme — —

Oslo. Katolske studentlag hadde møte den 27. februar. Frammøtet lå nok i underkanten av det normale. De utblivende gikk dermed glipp av et interessant og hyggelig møte. Pater Thorn som i løpet av dette semestret har fulgt

Slik står sakene. Alt flyter.

Men i «Ungdommen har ordet» lyder også en katolsk røst, Arild. Han har endå ikke konvertert, og det begrunner han slik: «Jeg har liksom ennå ikke helt fattet det store at man i dag sånn uten videre kan skalle pannen rett i sannheten.» — Nei, det er en kjensgjerning som kan få det til å svimle for noen hver. Og la oss huske det, både de som har tilhørt Kirken fra barndommen av, og vi som er drevet fra utmarken inn i fårefolden, at er det vi knappe tre tusen av dette lands befolkning som har snublet over sannheten, så er det en stor og ufortjent nåde — og et stort ansvar som dermed er lagt på oss. Har vi ikke visst det før, viser Parmanns bok oss det med all ønskelig tydelighet. Måtte vi så bare alltid være oss dette ansvar bevisst.

ERIK GUNNES.

dent på spørsmålet om hvorledes han ser på det seksuelle problem: «Jeg tror det er vanskelig å dømme i slike ting og også vanskelig å si noe som har gyldighet annet enn for ens eget vedkommende..... For mange er det jo overhodet ikke lenger noe problem; de bare tar for seg av rettene.» Hans egen begrunnelse for å la være å «ta for seg av rettene» er ikke den at Gud sier han ikke skal, men «jeg har på følelsen at jeg ville bli skuffet hvis jeg prøvde på det, og da lar jeg det heller være.»(!) Ennvidere mener han at det vesentlige i den kristne tro er «i hvilken grad mennesket gjennom den kan forandre sin karakter og dermed bringe noe til andre». En får et bestemt inntrykk av at han mener, så er det i grunnen ikke så viktig hva denne tro egentlig består i, altså hva der er vi skal bringe til andre.

den bestemte rettesnoren å behandle nye bøker og å gi tilhørerne en innføring i deres ideer og tanker knyttet denne gangen noen refleksjoner til den mest omtalte boken i det nye året, Øystein Parmanns «Ungdommen har ordet». Pateren pekte på de forskjellige tendensene som krysses i denne boken; fra den moralske nihilismen som forresten muligens har kommet tydeligst til uttrykk, til en oppriktig søken etter fast grunn. Han kommenterte de illustrerende innleggene, og hans interessante kåseri munnet ut i et praktisk forslag for en positiv innsats. Aftenens foredragsholder var pater Alby som fortalte om sine mange opplevelser under krigen. Pateren gjorde rede for avslutningen av felttoget i Nord-Norge, hvor han var med blant de franske styrkene. Han skildret overfarten til England og om oppslutningen om general de Gaulle. Etter et lengere opphold i London ble han sendt til Afrika, og han fortalte om sine besøk i Egypt og Det hellige land. Han viste fram lysbilder, og en fikk således stifte nærmere bekjentskap med de mange kjente byene og stedene fra historien.

— ge.

St. Olavslaget avholdt søndag 10. mars medlemsmøte i foreningslokalet. Etter at formannen herr Alfred Taxt hadde ønsket velkommen, ble ordet gitt til foredragsholderen pater Thorn, som hadde vært så elskverdig å komme til oss. Han holdt et meget interessant og belærende foredrag om Arne Garborg, og de tilstedeværende var alle enige om at det var et av de beste foredrag de hadde hørt på lenge. Formannen takket foredragsholderen og sa at etter dette foredrag fikk han lyst til å lese mer av Arne Garborgs bøker. Dessverre var det ikke møtt så mange fram, og det skyldes vel en god del at lokalet er så dårlig oppvarmet grunnet brenselsvansker. Under det selskapelege samvære ble ordet gitt fritt til diskusjon av bl. annet kollektiv tilslutning av de forskjellige foreninger til St. Olavslaget. Formenene for en del av foreningene var til stede, og de ville da ta opp dette spørsmål og tilrettelegge det for medlemmene i sine foreninger. Møtet sluttet ved 23-tiden.

Sokr.

Kr.sand. St. Ansgars menighet i Kr.sand var Fastelavns-søndag samlet til menighetsfest. Foruten å være en vanlig fastelavnsfest, skulle det også være en forsinket navnedagsfest for fungerende sokneprest, pater Knut Hansen. Festen ble innledet med andakt i kirken og fortsatte så rundt dukede bord i vårt nyoppussede foreningslokale. Foruten menigheten hadde vi en annen gjest, pater Hansens mor fra Haugesund. Talen for «navnedagsbarnet» ble holdt av general Backer, som i en anslående tale takket pater Hansen for hans virke i menigheten og brakte en særlig hyldest til franciskanerné som menigheten har lært å holde av, og beklager å måtte miste. Sluttelig overrakte han pater Hansen en navnedagsgave. Pater Hansen takket, og sa som sant var at han ikke var noe videre glad da han fikk bud om å dra til Kr.sand, men i den korte tiden han hadde vært her, det ble forøvrig lenger enn oprinnet tenkt, var han kommet til å like seg. Han mintes også sin forgjenger, pater Boers og hans arbeide i menigheten, og som et minne overrakte han menigheten som gave et stort bilde av pater Boers. Bildet som er pater Boers «lys levende», ble mottatt med begeistring av de tilstedeværende som prompte ville sikre seg et liknende bilde, noe som viste seg å være gjørlig. For fru Hansen talte overlærer Berg. Etter bordet var der sang og lek.

Sunniva.

Porsgrunn. «Sorgen og gleden de vandre tilhobe». Den ene søndag en vemodig avskjed med gamle, velfortjente pastor Recktenwald, den neste et hjertelig velkommen til den nyutnevnte sokneprest Duin. Søndag den 3. mars fant den høytidelige innsettelse sted ved hs. høyerverdighet biskopen selv, som derved skapte ekstra fest og høytid for Vår Frue menighet. Han ba i en liten tale fra koret, menigheten ta imot den nye sokneprest med kjærlighet og tillit. Bedre kunne vi ikke hedre den gamle avholdte sokneprest som nå har forlatt oss for i fred å nyte sitt otium, enn ved å overføre vår hengivenhet for ham til den nye sokneprest. Etter innsettelseshøytideligheten forrettet sokneprest Duin høymessen og i sin formfulle og kraftige preken ga han klart til kjenne

at han var seg sitt ansvar og sine plikter som sokneprest bevisst. På den annen side er det grunn til å tro at den nye sokneprests rike evner, parret med ungdommens iver, pågangsmot og begeistring, sikkert vil gjøre ham godt skikket i hans nye og ansvarsfulle stilling. Etter aftenandakten var det en enkel velkomstfest i menighetslokalet. En for anledningen forfattet sang og prolog ble framført, hvorefter stortingsmann Wright ønsket den nye sokneprest hjertelig velkommen til Porsgrunn og forsikret ham på menighetens vegne dens fulle lojalitet og støtte. Ludv. J. Weber takket hs. høyerverdighet for hans alltid velvillige interesse for Vår Frue menighet og ba om biskopens fortsatte bevåkenhet. Denne svarte med oppmuntrende ord til menigheten med appell om øket og ivrig menighetsliv som gode katolske kristne. Sokneprest Duin takket for den hjertelige motakelse og framhevet at så vel sokneprestverdigheten som Vår Frue menighet var svært fremmed for ham ennå, men håpet på godt samarbeide som ganske sikkert ville gi gode resultater i framtiden. Siggen Olsen framholdt at soknepresten til Vår Frue menighet var den eneste katolske geistlige i hele Telemark. Et fylke med forskjelligartede forhold og arbeidsoppgaver, og hvor han like utenfor sin stuedør ville finne rike minner og tradisjoner fra den katolske storhetstid i Norge. I dette arbeid ville han sikkert komme til å trenge hjelp hvilket han henledet biskopens oppmerksomhet på. Han ba også soknepresten være oppmerksom på skoleforholdene slik at de alltid holdt mål, så katolske barn ikke skulle ligge under i tidens knivskarpe konkurranse. I selskapeleg og hyggelig samvær forøvrig ble de første og intime tråder knyttet mellom sokneprest og menighet. Lærer Olafsen fra Oslo var også til stede denne dag for å prøve å få i gang en speidertropp for våre unge gutter, et tiltak vi håper vil lykkes.

C. H. W.

Bergen. Fastelavns-søndag i Bergen var i år viet Nord-Norge. Fru Ragna Hals Andersen framkastet ideen — planla program og arrangement — og forela tilstelningen fullt utarbeidet for soknepresten og senere i hans fravær kapelan Hogenes og St. Elisabethsforeningens styre. Fruen ledet og det opptredende «Damekor» og tolket selv ved oplesning av Bjørnsons «Sangerhilsen» sin glede og begeistring for sangen — og det er å ønske at det må virke inspirerende på vår ungdom i menigheten og lede til fortsatt interesse og framgang for sangen innen vår menighet, som har så rike tradisjoner fra Ceciliaforeningens virke. — Aftenens «konferansier» var pastor Hogenes. Han åpnet med en anslående tale, og brakte humøret opp ved sine friske, muntre «kvitteringer» til hver av de opptredende og tilskyndelse til de tilstedeværende å komme i den rette stemning med henblikk på den forestående utlodning. Fru Elisabeth Hals Andersen foredro et Grieg-program, og den hjertelige applaus viste hvor stor takk vi skylder henne for hennes elskverdige beredvilighet ved å la oss få nyte hennes kunst. Det mest gripende var dog da herr arkitekt Torolf Hals Andersen leste egne dikt, og hans dikt til «Finnmark» gikk alle til hjertet. Herr Paus Knudsen káserte muntert over sine inntrykk fra reiser i Nord-Norge. Ved bevertningen assisterte våre speiderpiker, og deretter gikk man over til utlodningen, som ble en strålende suksess og viser at det gode formål hadde alles interesse. Til slutt ble framvist en film om samenes liv, samt fra Bergen 9. april 1940. Aftenen innbrakte kr. 1936.64 som blir tilstillet N.K.K.F.s innsamling til fordel for gjenoppbygging av kirken i Hammerfest. Arrangementet var meget vellykket og fru Ragna Hals Andersen takkes for all innsats derved. Likeledes takkes alle de opptredende og assisterende — frammotte og bidragsytere, og vi uttaler ønsket om at interessen for tiltak innen menigheten må vokse og få stadig større tilslutning.

—id—

Det i dette stykke omtalte dikt av arkitekt Torolf Hals Andersen vil bli å finne i «St. Olav»s påskenummer. Red.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo